

A községi együttműködések alakulása az önkormányzati társulási szabályok átalakítását követően I.

Jelen tanulmány alapjául az „Együttműködések és kistélepülési önkormányzati koordinációk – az elmúlt évtized jogalkotásának közpolitikai hatásai” című tanulmány szolgál, amely „Kényszerpályák és lehetőségek – A községi igazgatás és feladatellátás dimenziói napjainkban” című tanulmánykötetben jelent meg, és amely 2019 szeptemberben került bemutatásra a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. A hivatkozott tanulmány rövidített, valamint meghatározott kérdésekre fókuszáló verziója olvasható a következő oldalakon, aktualizálva a KSH által kiadott 2019-es Magyarország közigazgatási helynévkönyvének információival, illetve a Magyar Államkincstár által vezetett, a helyi önkormányzatok által leadott OSAP jelentések önkormányzati társulásokat összegző 2018. második féléves adataival.

I. Bevezetés

A KSH által kiadott legfrissebb Magyarország közigazgatási helynévkönyve 2019. január 1. című kiadvány adatai szerint a 3155 magyarországi településből 2652 település községi, 127 település pedig nagyközségi jogállású. Ez azt jelenti, hogy az összes település több mint 88%-a község, nagyközség. Ami a lakosság településtípusok szerinti megoszlását illeti a magyarországi települések mintegy harmada 500 főnél kevesebb lakosú. Az 1000 lakos alatti községek száma megközelíti az 1800 települést, ami jóval több, mint az összes magyarországi település fele. A 2000 lakos alattiak a települések háromnegyede, ezek közül 12 nagyközség, 6 város, a többi község. Az 5000 főnél kevesebb lakosú települések száma pedig meghaladja a 90%-ot (KSH, 2019). Összehasonlítva a korábbi országos helynévkönyvek adataival, látható, hogy az arányok lényegében nem változtak a 2010-es évek során. A felsorolt települési adatok európai összehasonlításban fragmentált, a kistélepülések (községek, nagyközségek) jelentős számbeli dominanciájára épülő településstruktúrát mutatnak.

A községek jelentős szám- és aránybeli fölénye még úgy is szembeötlő, hogy az 1990-2014 időszakban gyakorlatilag megduplázódott a városi jogállású települések száma, miközben relatíve kevés várossá vált település esetben beszélhetünk jelentős lakossági és infrastrukturális növekedésről (pl. a fővárosi agglomerációban

vagy egyes Balaton-parti településeknél), a várossá nyilvánítási eljárást jelenleg szabályozó 321/2012. (XI. 16.) Korm.rendelet 2015-ös szigorító módosítása óta – amely keretében konkrét demográfiai, intézményi és infrastrukturális paraméterek kerültek meghatározásra – nem történt hazánkban várossá nyilvánítás. Jelen tanulmány célja annak bemutatása, hogy milyen tendenciák, folyamatok határozták meg az elmúlt 3 évtized során a községi önkormányzati feladatellátásban tapasztalt társulások kooperációkat – mind a hatósági, mind a közszolgálati dimenziókban. A tanulmány nem vizsgálja a városokat érintő településközi kapcsolatokat, valamint az ún. vertikális önkormányzati koordinációkat – a megyei önkormányzatok és a területükön található települési önkormányzatok kapcsolatait.

II. Községi együttműködések a tanácsrendszer időszakában

II.1 Községegyesítések és községi közös tanácsok

A tanácsrendszer időszakának települési folyamatai két dimenzió mentén írhatóak le. Az egyik a települések számát alapjaiban befolyásoló területszervezési döntések, mint az új község kialakítása; a községegyesítés; község várossá való csatolása és a várossá nyilvánítás. Szigeti Ernő 1996-ban tanulmányban összegezte a tanácsrendszer időszakának területszervezési döntéseit. 1945-1960 között 169 új község (köztük sok ún. tanyaközség az Alföldön) megalakítása,

valamint 136 községegyesítés illetve városhoz csatolás történt. Az 1960-1990 időszakban viszont már több mint 1700 községegyesítés és városhoz csatolás eredményeként az önálló települések száma 230-val csökkent, mindössze 19 új község alakult az időszakban. A Kádár-korszak meghatározó területszervezési folyamata a településegysítés (községegyesítések, községek városokhoz való csatolása) számított. (Szigeti, 1996).

A települési folyamatok másik meghatározó típusát az ún. tanácsszervezési döntések jelentették. 1950-ben még a települési szintre méretezett tanácsrendszer volt a preferált tanácsi modell. Az „egy település egy tanács” elv keretében integrációs, összevont jellegű tanácsszervezést csak a 300 lakosnál kisebb törpefalvak esetében tartottak indokoltnak, így ezeket hozzácsatolták népesebb települési tanácsokhoz. Az 1960-as évek elején jelentős tanácsi összevonási hullám következett be, a korábban jobbra tagolt agrárüzemek egyesítésének (mezőgazdasági kollektivizálás, „téjesítés”) hatékony igazgatási hátterét igyekeztek biztosítani a kistelepülési tanácsok összevonásával. 1950-ben Magyarországon 2857 önálló községi tanács és 170 községi közös tanács volt – ez utóbbiak 360 községet foglaltak magukban. 1970-ben összesen már csak 1875 községi tanács működött – ebből 1249 önálló és 626 községi közös tanács. 1986-ban 1363 községi tanács működött, amelyből már 701 volt közös tanács volt, 2271 kisebb-nagyobb települést foglalva magába. 1990-ben még az önkormányzati választást megelőző hónapokban az egypártrendszer utolsó éveinek tanácsi dekoncentrációs folyamatai révén már 1627 tanács volt, amelyből 632 közös tanács. Ebből a koncentrált tanácsi szisztémából alakult ki 1990 végére egy rendkívül decentralizált, „az egy település egy önkormányzat” elvre épülő demokratikus önkormányzati rendszer, amely 3092 önálló települési önkormányzatot, benne 2915 községi helyhatóságot jelentett. (Verebélyi, 1993; Szigeti 1994; Fürcht, 2009). A községi közös tanácsoknál az államigazgatási feladat- és intézményszervezésnél az adminisztratív módon kijelölt közös tanácsi székhelytelepülésekhez rendelték a tanácsi és más állami hivatali feladatokat, intézményi erőforrásokat, így ide koncentrálták

az alapfokú oktatást vagy a kulturális közszolgáltatásokat.

A községi közös tanácsokhoz társított kisebb községeket az 1971-es Országos Településhálózat-fejlesztési Konceptió (OTK) az ún. „szerepkör nélküli község” (pontosabban „központi szerepkör nélküli”) volt az eredeti megfogalmazás, ez azonban szerencsétlen módon lerövidült – a szerk. megjegyzése) kategóriába sorolták, elvonva tőlük a fejlesztési forrásokból való komolyabb részese-
dés esélyét. Fontos adalék, hogy már 1987-1989 között már elindult egy tanácsi önállósodási folyamat, az 1985-ös tanácsi statisztikákhoz képest 1990-re közel 10%-os csökkenés volt tapasztalható a közös tanácsok számában (638 db), illetve 7%-kal kevesebb lett a közös tanácsokhoz tartozó települések száma. A tanácsrendszer utolsó hónapjaiban 1990-ben a közös tanácsok 2116 települést érintettek – ebből az ún. társközségek száma 1484 db volt. (Szigeti, 1994; Somlyódy, 1990, Fürcht, 1994).

II.2 Városkörnyéki igazgatási modell 1968-1990

A tanácsi szintű együttműködések sajátos dimenzióját szolgáltatta az 1968-ban kísérleti jelleggel elindított ún. városkörnyéki igazgatási modell. Ennek koncepcionális alapjául a természetes városi vonzáskörzet, mint igazgatási kategória szolgált. Az 1971-es „harmadik” tanácstörvény 1971. évi I. törvény 66.§ (2) szerint a „Városkörnyéki község tekintetében a járási hivatalt vagy annak elnökét megillető hatáskört a városi tanács végrehajtott bizottságának titkára, illetőleg szakigazgatási szervei gyakorolják” – ez a passzus teremtett lehetőséget, hogy a korábban kizárólagos járási tanács és hivatalszervezet alternatívájaként megjelenjenek a városi tanácsok és szakigazgatási szervek, mint mikrotérségi feladatellátók. A járási tanácsok 1971-es megszüntetését követően, a járási hivatalok végleges megszüntetésére 1983. december 31.-vel került sor – ám ekkor még a városkörnyéki igazgatási modell mindössze 61 várost és 207 városkörnyéki települést érintett (Bartke, 1985). A járási hivatalok megszüntetésével az alsó-középszintű területi államigazgatásban kizárólagossá vált az immáron kötelező városkörnyéki igazgatási modell, amely területi lehatárolásait és települések szerinti besorolását a Népköztársaság Elnöki Tanácsának 23/1983. szá-

mű határozata rögzítette. A megszüntetésre került 83 járás helyébe az átszervezések eredményeként 139 városkörnyéki igazgatási egység jött létre. A városkörnyéki igazgatási egységek központi településeinek tanácsi szervezeteit ruházták fel a városkörnyéki térségi igazgatási funkciók gyakorlásával, végrehajtásával.

Az akkori városhiányos települési joghatósági viszonyok miatt 34 esetben községi jogállású település kapta a körzetközponti szerepkört és vele megkapták az ún. városi jogú nagyközségi speciális jogállást, amit egészen a rendszerváltásig viseltek. Ugyanakkor az ország rendkívül heterogén településhálózati szerkezetéből és hagyományából fakadóan kirívó aránytalanságok keletkeztek: így az alföldi Karcag városához mindössze egyetlen városkörnyéki település, addig az aprófalvas baranyai térségben található Siklós városhoz 92 község kapcsolódott (Kara, 1996). A tanácsok, s így a települések közötti kapcsolatok intézményei az ún. városkörnyéki koordinációs bizottságok voltak. A hatósági igazgatási feladatokat a városi tanácsoknál kijelölt várostérségi referensek látták el az érintett községek számára. A hatósági feladatellátáson túl voltak olyan városkörnyéki igazgatási egységek, ahol közösen és hatékonyan szervezték meg feladatellátást (pl. szemétszállítás) vagy az érintett tanácsok közös tanácsi vállalatot, intézményt vagy városkörnyéki pénzalapot alapítottak illetve közös beruházásokat valósítottak meg. A politikai változások előszelén nem kedveztek a városkörnyéki igazgatási modellnek, így 1988-1989-re rohamos ütemben épültek le ezek igazgatási egységei (Frücht, 2003; Bekényi-Bércesi-Német, 2003).

III. Községeket érintő önkormányzati társulások az 1990-2012 időszakban

III.1 Önkormányzati társulások a rendszerváltás évtizedében

Az 1990. évi LXXV. törvény a helyi önkormányzatokról [a továbbiakban: Ötv.] széles körben definiálta a minden település számára kötelező jelleggel ellátandó feladat- és hatásköröket. A rendszerváltó parlament már a törvény előkészítése során tisztában volt az új települési önkormányzati szisztéma széttagolt jellegével, ami különösen szembeötlő volt az 1970 után egyre nagyobb mértékben koncentrálódott helyi tanácsrendszer viszonyaihoz képest. Ezért igyekezett a

törvényalkotó 1990-ben széles közjogi együttműködési, társulási lehetőségeket teremteni a majdani települési önkormányzatok számára: előbb az akkor hatályos Alkotmányban megerősítették az önkormányzati társulás alkotmányos alapjogát, illetve az Ötv.-ben konkretizálták az önkéntes önkormányzati társulások létrehozásának jogát - benne önkormányzati hatósági társulás, a közös intézményfenntartó társulás, a közös képviselőtestület, valamint a körjegyzőségek társulások jogintézményeivel – [1990. évi LXXV. tv. 39-44.§].

A rendszerváltó parlament a települési autonómia szellemében lebontotta a korábban kötelező településközi intézményi kooperációkat. Az 1990 előtti kötelező települési kooperációk (közös tanácsok) helyébe lépő új települési önkormányzati társulásokat a törvény kizárólag önkéntes alapon határozta meg. A tanácsrendszer negatív emlékezte, valamint az 1990-ben „kivívott” települési önkormányzati autonómia és a társulások önkéntes jellege azonban sokáig viszszafojtta a települések „kedvét” a társulásoktól, s vele a közös feladatellátástól. Jó néhány kistélepülés ugyanakkor már a rendszerváltás időszakában felismerte a körjegyzőségi jogintézmény hatékony munkaszervezési lehetőségeit: az 1990 decemberében megválasztott első települési képviselőtestületek közül 1526 falusi önkormányzat már 1991 elejére 529 körjegyzőséget hozott létre. 1994-ben viszont már csak 499 körjegyzőség működött 1388 tagönkormányzattal. A körjegyzőségek mellett jelentős számú - még a tanácsrendszer időszakában gyökerező - hatósági igazgatási társulás, illetve intézményfenntartó társulás létezett. A közös képviselőtestületek száma azonban elég ritka volt, ezek száma 1992-ben alig volt 20 db. Az önkormányzati törvény 1997-es módosítása a közös képviselőtestület jogintézményét ún. társult képviselőtestületre módosította, de ez inkább csak elnevezésbeli pontosítást jelentett, érdemben továbbra is alig-alig előforduló önkéntes társulások formája.

A településközi koordinációk között szükségememlíteni a rendszerváltás után szinte azonnal megjelenő fejlesztési társulások, ezek száma az MTA Regionális Kutatások Központjának 1994-es felmérése szerint mintegy 140 db volt és megközelítőleg 1800 települési önkormányzatot érintett valamilyen módon. Tovább dinamizálták

a fejlesztési kooperációkat az 1996-os területfejlesztési és területrendezési törvény (1996. évi XXI. törvény) hatására megjelenő területfejlesztési decentralizált források (pl. TEKI, CÉDE, LEKI). Ezen túl egyéb speciális gazdasági alapú kooperációk, együttműködések alakultak ki a települési önkormányzatok között, például önkormányzatok közös tulajdonában lévő közszolgáltató gazdasági társaságok, ahol általában a kiterjedt intézmény- és feladatellátó kapacitással bíró települések saját közszolgáltató vállalataik (pl. szemétszállítás) szolgáltattak az együttműködésben érintett egyéb települések számára. A különböző társulási típusok közül legnagyobb mértékben az intézményi társulások (pl. közoktatási vagy szociális intézmények, szolgáltatások közös fenntartása) száma növekedett a 2000-es években: amíg 1992-ben még csak 120 db, addig 2003-ra már 1274, a 2005. évre 1586 db-ra emelkedett (Horváth M., 1995; Hoffman, 2011).

III.2 A többcélú kistérségi társulások kísérelte

A hazai önkormányzati társulások történetében fontos változást jelentett a 2004. évi CVII. a többcélú kistérségi társulásokról szóló törvény elfogadása, amely a korábbiakhoz képest jóval komplexebb formában tette lehetővé - igaz továbbra is önkéntes alapon - a települési önkormányzatok társult közös feladatellátását. A törvény 18 nevesített feladat esetében határozta meg többcélú kistérségi keretek közötti önkormányzati feladatellátást, érintve a jegyzői hatósági feladatok valamint a humán és közüzemi közszolgáltatások mellett agrárigazgatási feladatokat, környezetvédelmet, belső ellenőrzést vagy a terület- illetve turizmusfejlesztést – [2004. évi CVII. törvény 2.§ (1)]. A létrejövő többcélú kistérségi társulások számára közvetlenül nevesített költségvetési valamint egyéb hazai pályázati forrásokat igyekezett biztosítani az Országgyűlés és a kormányzat. A többcélú társulások területi kerekévé még a KSH 9006/1994. (S.K.3) Elnöki Közleménye által életre hívott statisztikai kistérségek váltak, ezek száma az 1994-es 138-ról 2011-re már 175-re emelkedett. A többcélú kistérségi társulások rendszere alig néhány év alatt lefedte az egész ország területét: a kodifikáció évében, 2004-ben 118 db, 2006-ban 163 db, 2008. január 1-én pedig már 173 ilyen típusú társulás működött

hazánkban. Habár a területi lehatárolás megakadályozta a statisztikai kistérségi határokon átívelő kooperációkat, jogintézmény kétség kívül hatással volt egy sor helyi közszolgáltatásra, egy sor közfeladat tudott a korábbiakhoz képest szélesebb mértékben elterjedni, így az önkormányzati belső ellenőrzés, vagy a házi jelzőrendszeres segítségnyújtás. A többcélú kistérségi társulások országos méretű elterjedésének fontos oka volt a célzott központi finansziális ösztönzés.

IV. Adósságkonszolidáció és kodifikáció a 2010-es évek első felében

IV.1 Kistelepülési kapacitáshiány

Magyarországon az 1990-es önkormányzati kodifikáció kiemelt közjogi és közpolitikai fókuszra volt a települési autonómia alkotmányos-törvényi megteremtése, ugyanakkor a hosszútávon fenntartható önkormányzati gazdálkodás finanszírozási keretfeltételei hamar devalválódtak – pl. a helyben befizetett SZJA visszaosztási arányának radikális állami elvonása már az 1990-es évek folyamán elindult. Az önkormányzatok strukturális működési problémái elsősorban a kistelepülések intézményi (humán- és anyagi erőforrások) kapacitáshiányában jelentkezett. A központi költségvetési politika hamar rákényszerült az ún. működési célú kiegészítő pénzügyi támogatási rendszerek alkalmazására. 1993-ban került bevezetésre az ún. ÖNHÍKI alap (önhibáján kívül hátrányos helyzetben lévő települések), amit eredetileg a korlátozott bevételi lehetőségekkel rendelkező kistelepülések, községek megsegítésére rendelték, az első években mintegy 200 önkormányzatot érintett. Ez az arány 2008-ra már 2000 település felett volt, 2010-ben az önkormányzatok közel kétharmada volt ÖNHÍKI-s a 2012. évben pedig 1216 település volt érintve. Az ÖNHÍKI rendszerét egészítették ki a 2000-es évek közepén az „működésképtelen önkormányzatok egyéb támogatása” joggal (Domokos, 2012; Ivády, 2010). 2014-től megváltozott a költségvetés kapcsolódó struktúrája, és az ÖNHÍKI-t felcserélték az ún. Helyi önkormányzatok kiegészítő támogatásaival – pl. önkormányzatok rendkívüli támogatása; helyi közösségi közlekedés támogatása; lakossági víz, ivóvíz- és csatornaszolgáltatás támogatása. A tapasztalatok szerint az 1996-ban törvényi úton létrehozott önkormányzati adósságrendezési gyakorlat az 1996.

évi XXV. törvény keretében szinte kizárólag csak kistélepléseket érintett. Az Állami Számvevőszék a témával kapcsolatos 2018-as szakmai elemzése szerint az 1996-2017 időszakban 69 önkormányzatnál összesen 75 db adósságrendezési eljárás indult. Az ÁSZ kiadvány 2. számú melléklete tartalmazta az érintett települések listáját, amely Szigetvár, Heves és Esztergom városok illetve a Heves Megyei Önkormányzat kivételével csak községi, nagyközségi jogállású településeket érintett (ÁSZ, 2018).

A kistéleplési kapacitáshiány mellett a 2000-es évtized végére korábban nem tapasztalt méretű szektorális eladósodás jelentkezett. Az önkormányzati adósságok radikális megnövekedésében az Ötv. hitelszabályozása is felelős volt: a törvény nem rendelkezett a kötvénykibocsátásról, így a nagyobb önkormányzatok (főváros, kerületek, megyei jogú városok, megyei önkormányzatok) bármilyen külső kontroll nélkül bocsáthattak ki akár többmilliárd Ft értékben 5-8 éves lejáratú kötvényeket. Mivel az önkormányzati eladósodás jórészt devizaalapon történt, ez tovább nehezítette a radikálisan eladósodott szektor helyzetét. Érdemes ugyanakkor leszögezni, hogy a kötvénykibocsátás a kistélepléseket gyakorlatilag nem érintett, mivel esetükben egyszerűen nem álltak rendelkezésre a kötvénykibocsátáshoz szükséges anyagi és szakmai, humán erőforrás feltételek.

IV.2 Adósságkonszolidáció, új önkormányzati törvény és feladatellátás kialakítása

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.v.) a korábbi jogi szabályozáshoz képest jelentős átalakításokat, racionalizálást, esetenként direkt szigorítást eredményezett. Egyrészt állami-kormányzati engedélyhez kötötték a helyhatóságok kölcsönfelvételét. Másrészt a korábbi központi költségvetési normatív finanszírozás helyett egy új típusú szigorúbb logika („feladatfinanszírozás”), valamint 2011 előtthöz láthatóan szűkebb hatáskörlista került meghatározásra. A törvényi szigorítás mellett a helyi önkormányzatok gazdasági stabilizálásához és a meglévő adósságállomány újratermelődésének megakadályozására a második Orbán-kormány a felhalmozódott önkormányzati adósságállományának állami átvállalását, konszolidációját választotta.

Ennek nyitánya a megyei önkormányzatok mintegy 170 milliárd Ft-os adósságának átvállalása volt, az adósságrendezés azonban elsődlegesen a települési önkormányzatok felhalmozódott tartozásainak átvállalására irányult. Az 5000 lakos alatti települések teljes körű, 100%-os konszolidációban, az 5000 lakosnál népesebb települések (városok, megyei jogú városok, fővárosi kerületek és a Fővárosi Önkormányzat) arányosan részleges átvállalásban részesültek. A települési önkormányzati szektor eladósodásának mértékét jelzi, hogy csak az 5000 lakos alatti településeknél 1710 községi, nagyközségi önkormányzat volt érintve. A 2014 tavaszán befejeződő önkormányzati adósságkonszolidáció során az állam által átvállalt teljes adósságállomány értéke 1344,4 milliárd Ft volt (Lentner, 2014).

A fragmentált településszerkezet problémáit tetézte a mindenkori parlament és kormányzat azon káros gyakorlata, hogy valódi differenciálás nélkül egységesen „zúdította rá” a különböző hangsúlyozottan államigazgatási feladatok ellátását az önkormányzati szektorra (jegyzőkre és önkormányzati apparátusokra), miközben a feladatellátáshoz szükséges forrást nem biztosította elégséges mértékben a központi szint. Egyre inkább kinyílt a feladattelepítés illetve a finanszírozás közötti olló. Ezért az Möt.v. hangsúlyozza, hogy a különböző típusú önkormányzatoknak egymástól eltérő feladat- és hatáskörei lehetnek, valamint a törvény a kötelező feladat- és hatáskörök meghatározásánál köteles differenciálni a különböző jogállású önkormányzatok között a gazdasági teljesítőképesség, a lakosság számát valamint a közigazgatási terület nagyságának figyelembevételével.

Az Möt.v. mellett számos egyéb, a helyi feladatellátáshoz és közszolgáltatásokhoz kapcsolódó ágazati törvény-, valamint alsóbb szintű jogszabályalkotás történt a 2010-2014 parlamenti és kormányzati ciklusban, ami tovább módosította az állam és önkormányzati feladatellátást. Megtörtént a megyei önkormányzati intézmények (középpiskolák, szociális intézmények, megyei fekvőbeteg intézmények) állami átvétele, valamint a Fővárosi Önkormányzat intézményi „profil tisztítása.” A korábban fővárosi, városi tulajdonban lévő kórházak is az államhoz kerültek; a több ezer köznevelési (közoktatási) intézmények

fenntartói joga pedig kifejezetten a célra létrehozott központi hivatal Klebelsberg Iskolafenntartó Központ (ma Klebelsberg Központ) szállt. A kormányzat területi hatósági feladatellátásért felelős megyei kormányhivatalok közvetlen helyi, térségi feladatellátásának segítésére megtörtént az államigazgatási járások kialakítása (járási hivatalok; Budapesten a fővárosi kerületi hivatalok).² Ugyanakkor az önkormányzati feladatellátás része maradt a bölcsőde- és óvodai feladatok, az egészségügyi alap- és járóbetegellátás, illetve a helyi szociális feladatok egy meghatározott része (pl. szociális alap- és szakosított ellátások). (Folytatjuk!)

SZABÓ TAMÁS

Felhasznált irodalom

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK (2018): Elemzés – eléri-e célját az önkormányzati adósságrendezés? Állami Számvevőszék, Budapest. Elérhetőség:

https://asz.hu/storage/files/files/Publikaciok/Elemzesek_tanulmanyok/2018/adossagrendezes_elemzes.pdf?ctid=1237

BARTKE ISTVÁN (1985): A vonzáskörzetek gazdasági (társadalmi) tervezése (in: A vonzáskörzetek gazdasági és közigazgatási kérdései – Nemzetközi Tudományos Konferencia, Pécs, 1983. november 1-3., Pécs, MTA Regionális Kutatások Központjának Dunántúli Tudományos Intézete

BEKÉNYI JÓZSEF – BÉRCESI FERENC – NÉMETH JENŐ (2003): A kistérség fogalma, funkciói, intézményrendszere. (Előzetes koncepció – Vitaanyag) In: Magyar Közigazgatás 2003/4. 194-209.old.

BELUSZKY PÁL (1985): A vonzáskörzet-kutatás néhány kérdése. (in: A vonzáskörzetek gazdasági és közigazgatási kérdései – Nemzetközi Tudományos Konferencia, Pécs, 1983. november 1-3., MTA Regionális Kutatások Központjának Dunántúli Tudományos Intézete, Pécs

BELÜGYMINISZTERIUM ÖNKORMÁNYZATI KOORDINÁCIÓS IRODA (2018): Kutatási Jelentés – Kutatás I. Önkormányzati horizontális és vertikális együttműködési és koordinációs mechanizmus kiterjesztését megalapozó kutatás. BM-ÖKI Elérhetőség: www.bm-oki.hu/News/ViewFile?fileId=1149

DOMOKOS LÁSZLÓ (2012): Kockázatok a működésben és növekvő eladósodás a magyarországi önkormányzatoknál (Állami Számvevőszék, Budapest. Elérhetőség:

<http://www.asz.hu/publikaciok/2012/kockazatok-a-mukodesben-es-novekvo-eladosodas-a-magyarorszag-i-onkormanyzatoknal-az-allami-szamvevoszek-ellenorzeseinek-tapasztalatai/psz201202165.pdf>

FÜRCHT PÁL (2009): Sok a helyi önkormányzat Magyarországon!? Új Magyar Közigazgatás 2009/3. szám 43-47.old.

FÜRCHT PÁL (2003): Kistérségi koncepció. Magyar Közigazgatás 2003/3. 129-138. old.

FÜRCHT PÁL (1994): Körjegyzőségi modell. Magyar Közigazgatás 1994/4. szám 193-202. old.

HOFFMANN ISTVÁN (2011): A helyi önkormányzatok társulási rendszerének főbb vonásai. Új Magyar Közigazgatás 2011/1. szám pp.24-34.

HORVÁTH M. TAMÁS (1995): Az önkormányzatok közötti együttműködés keretei és problémái. Magyar Közigazgatás 1995/10. 570-576. old.

Ivány Gábor (2010): Működésképtelen történet. Index, 2010. január 6. Elérhetőség: http://index.hu/velemeny/jegyzet/2010/01/06/mukodeskeptelen_tortenet/

KARA PÁL (1996): A város és vonzáskörzetének szervezeti, strukturális lehetőségei. KÖÖSZ-MJVSZ-MKI: Város és vonzáskörzete Szerk.: Szabó Gábor, ÖNKORKÉP, Budapest, 1996 93-106.old.

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL (2019): Magyarország közigazgatási helynévkönyve, 2019. január 1. Elérhetőség: https://www.ksh.hu/docs/hun/hnk/hnk_2019.pdf

LENTNER CSABA (2014): A magyar önkormányzatok adósságkonszolidációja. Állami Számvevőszék, Pénzügyi Szemle Elérhetőség: <http://www.asz.hu/penzugyi-szemle-cikkek/2014/a-magyar-onkormanyzatok-adossagkonszolidacioja/lentnercs-2014-3-m.pdf>

SOMLYÓDYNÉ PFEIL EDIT (1990): A községek az önkormányzattá válás útján. MTA Regionális Kutatások Központja, Pécs

SZABÓ TAMÁS (2019): Együttműködések és kistéleplési önkormányzati koordinációk - az elmúlt évtized jogalkotásának közpolitikai hatásai Szabó Tamás – Laki Ildikó: Kényszerpályák és lehetőségek – A községi igazgatás és feladatellátás dimenziói napjainkban Homo Oecologicus Alapítvány – TÖOSZ, Budapest, 2019, 98-133. old.

SZABÓ TAMÁS (2016): Városkörnyéki önkormányzati kooperációk az agglomerációs térségekben – PhD értekezés. Budapesti Corvinus Egyetem). Elérhetőség: phd.lib.uni-corvinus.hu/899/1/Szabo_Tamas.pdf

SZABÓ TAMÁS (2015): A várossá nyilvánítás kérdésköre 2015 után – az elmúlt negyedszázad kapcsolódó folyamatainak értékelése Új Magyar Közigazgatás 2015/december 28-36. old.

SZIGETI ERNŐ (1996): A községalakítások múltja és jelene. Magyar Közigazgatás 1996/9. 513-527. old.

SZIGETI ERNŐ (1994): A körjegyzőségek területi struktúrája. Magyar Közigazgatás 1994/10. szám 609-619. old.

VEREBÉLYI IMRE (1993): Kis vagy nagyméretű alapszintű önkormányzatok. Magyar Közigazgatás 1993/4. szám 193-205. old.

Jegyzetek

1. Forrás: 1216 önkormányzat kapott ÖNHKI-s támogatást – in: Magyar Polgármester online folyóirat (<http://www.magyarpolgarmester.hu?site=104&c=615&menu=c02>)

2. 2011. évi CLIV. törvény a megyei önkormányzatok konszolidációjáról, a megyei önkormányzati intézmények és a Fővárosi Önkormányzat egyes egészségügyi intézményeinek átvételéről. 2012. évi XXXVIII. törvény a települési önkormányzatok fekvőbeteg-szakellátó intézményeinek átvételéről és az átvételhez kapcsolódó egyes törvények módosításáról. 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről. 2012. évi XCIII. törvény a járások kialakításáról, valamint egyes ezzel összefüggő törvények módosításáról.

